

MILAN PANČEVSKI

Napadi na Jugoslovensku narodnu armiju u suštini su napadi na temeljna opredeljenja našeg društva

Polazeći od značaja odbrane i zaštite, kao vitalnog i osnovnog interesa radničke klase i svih naroda i narodnosti, naše društvo je obezbeđivalo i obezbeđuje nužne pretpostavke za razvoj sistema opštenarodne odbrane i JNA u pravcu stalnog jačanja odbrambene moći i moralno-političke snage društva, kao bitnih faktora odvratanja eventualnog agresora.

Neke neprihvatljive teze i sve češći i raznovrsni konkretni napadi na naš odbrambeno-samozaštitni sistem i posebno na JNA, u suštini znače neposredno atakovanje na fundamentalna idejno-politička i društvena opredeljenja o razvoju sistema odbrane i zaštite, odnosno na osnovne vrednosti društva u celini.

Osnovni zadatak komunista u JNA, kao i zadatak celog društva, jeste stalno jačanje borbene gotovosti i moralno-političke snage svih pripadnika Armije. Stoga je neophodno da se još brže ostvaruju procesi naučnog i stručnog usavršavanja svih subjekata i funkcija koji utiču na borbenu gotovost Armije; da se efikasno prevazilaze određene slabosti u sistemu i funkcionisanju opštenarodne odbrane i JNA, kao i da se prevazilaze razni problemi i slabosti u svakodnevnom životu i radu.

Nije potrebno ukazivati na težinu i ozbiljnost trenutka u kome se naše društvo nalazi, a posebno danas kada pristupamo konkretnim merama neodložnog razrešavanja umnoženih društvenih protivrečnosti i već predugo otvorenih pitanja našeg izrazito kriznog razvoja. Mi smo se godinama zadovoljavali nedorečenim opredeljenjima i apstraktnim programima stabilizacije nepovoljnih društvenih kretanja i »sitnih popravki« ekonomskog i političkog sistema. Očito je da nam predstoje radikalne društvene promene kako bismo ušli u novu i višu razvojnu fazu.

Nedavno održana Konferencija SKJ mogla bi značiti naše konačno i definitivno »otrežnjenje« i krajnje upozorenje da

upravo SKJ kao avangarda radničke klase mora da intenzivira ukupnu političku akciju radi razbijanja teških stega strukturalne krize jugoslovenskog socijalističkog društva, koje su rezultat nekih objektivnih tokova i društvenih protivrečnosti, izuzetne dinamičnosti našeg ukupnog društvenog razvitka, ali i naših ekonomskih, političkih i ideoloških konfuzija, zabluda i promašaja po mnogim suštinskim pitanjima.

Konferencija SKJ je veoma jasno i odlučno utvrdila da revolucionarna akcija Saveza komunista Jugoslavije na prevazilaženju krize i otvaranju novih perspektiva našeg razvoja mora biti usmerena na tri osnovna pravca:

— prvi, stvaranje svih preduslova za dalje produbljivanje i razvoj socijalističkog samoupravljanja, bratstva i jedinstva i ravnopravnosti naših naroda i narodnosti i federativnog uređenja, kao i dalja afirmacija i jačanje nezavisnosti i nesvrstane politike naše zemlje;

— drugi, otvaranje smelih i brzih promena u društveno-ekonomskom i političkom sistemu, kao i u Savezu komunista u funkciji dalje afirmacije naših osnovnih vrednosti;

— treći, obezbeđivanje veće efikasnosti društveno-ekonomskog i političkog sistema; dalja demokratizacija ukupnih društvenih odnosa; jačanje jedinstva u SKJ i u društvu na bazi jedinstvenih i istorijskih interesa radničke klase i svih naših naroda i narodnosti; kao i afirmacija i ostvarivanje principa odgovornosti kao sastavnog i bitnog faktora ukupnih društvenih odnosa.

Savez komunista ima najveću i, svakako, istorijsku odgovornost u tome da politički aktivira i mobilizira, na pozitivan i produktivan način, ukupni potencijal društva, kako bi se postojeće nezadovoljstvo u zemlji pretvorilo u akciju za prevazilaženje nepovoljnog stanja.

U okviru tih nastojanja Konferencije SKJ, dosledna realizacija stavova koje će Konferencija Organizacije SKJ u JNA usvojiti daće svoj doprinos u zaustavljanju negativnih društvenih tokova i pozitivno će uticati na ukupno političko raspoloženje i ponašanje pripadnika JNA, a time i na odbrambenu sposobnost zemlje u celini.

Zadaci SKJ u JNA u jačanju idejno-političkog jedinstva i moralne snage Armije utoliko su značajniji ne samo za armijski sastav već pre svega za naše društvo u celini, jer društvena kriza ima još drastičniju konotaciju u kontekstu aktuelne po-

litičko-bezbednosne i međunarodne situacije u svetu. Krizna situacija u zemlji krajnje nepovoljno utiče na međunarodni položaj i ugled Jugoslavije u svetu, što je svakako i jedan od bitnih činilaca naše nezavisnosti i bezbednosti. Radi ostvarivanja trajnih interesa, velike sile nastoje, putem ekonomske moći i pojačanim političko-propagandnim i drugim pritiscima u okviru strategije specijalnog rata, ostvariti uticaj na društvena kretanja, ukupni razvoj i spoljnopolitičku orijentaciju Jugoslavije. Naravno, ekonomska i politička kriza u društvu, kao i pojačano delovanje antisocijalističkih snaga podstiču te apetite i najrazličitije pritiske spolja na naš ukupan politički život i ekonomski razvoj. Ubrzan razvoj ofanzivnih doktrina, primena novih oružja, novi oblici ispoljavanja vojne sile i povećane mogućnosti iznenadnih agresija, kao i osetljivost vojno-političkog položaja Jugoslavije, postavljaju velike zahteve pred naše društvo u pogledu stalnog jačanja sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, a posebno oružanih snaga.

Koncepcija i sistem opštenarodne odbrane, kao i JNA, razvijaju se u skladu sa karakterom našeg socijalističkog samoupravnog društva i federativnog uređenja zemlje i na toj osnovi potvrđuju se kao čvrst bedem za očuvanje suvereniteta, teritorijalnog integriteta i nezavisnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Time naš odbrambeno-samozaštitni sistem obezbeđuje osnovne pretpostavke ukupne društvene stabilnosti. Jugoslovenska narodna armija, kao njegova udarna snaga, u potpunosti ostvaruje svoje mesto i ulogu u političkom sistemu socijalističkog samoupravljanja.

Polazeći od značaja odbrane i zaštite, kao vitalnog i osnovnog interesa radničke klase i svih naroda i narodnosti, naše društvo je obezbeđivalo i obezbeđuje nužne pretpostavke za razvoj sistema opštenarodne odbrane i JNA u pravcu stalnog jačanja odbrambene moći i moralno-političke snage društva kao bitnih faktora odvracanja eventualnog agresora. Jugoslovenska narodna armija i drugi delovi odbrambenog sistema, uspešno ostvarujući svoje funkcije, uvek su delili sudbinu radnih ljudi i građana, udruženog rada i ukupne mogućnosti društva. To je bilo moguće jer su naš sistem odbrane i JNA u celini izrasli iz naroda i njegove revolucije, jer su sastavni i nedeljivi deo našeg društva i političkog sistema socijalističkog

samoupravljanja, kao i zbog toga što su oni izražavali i ostvarivali svoj radničko-klasni, opštejugoslovenski i odbrambeni karakter.

Borba radničke klase, Saveza komunista i svih progresivnih snaga društva za dalji razvoj samoupravljanja, za jačanje jedinstva i kohezije radničke klase, naroda i narodnosti, društva u celini; za zaštitu integriteta, suvereniteta, nezavisnosti zemlje i drugih tekovina naše socijalističke revolucije i za efikasnije prevazilaženje društveno-ekonomske krize, nužno u sebi sadrži i pretpostavlja još veću afirmaciju, jačanje i razvoj sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite kao jedne od osnovnih pretpostavki stabilnog društvenog razvoja. Mi smo i na 13. kongresu SKJ potvrdili osnovne principe opštenarodne odbrane i jasno ukazali da se ne mogu dovoditi u pitanje njene idejne i političke osnove i klasno-socijalna suština. Kao što je Tito govorio, ta koncepcija polazi od samoupravnog bića našeg društva, od iskustava iz narodnooslobodilačkog rata, od marksističke ideje o naoružanom narodu, od karakteristika savremenih međunarodnih odnosa i karaktera savremenog rata. Koncepcija opštenarodne odbrane i društvene samozaštite naše je trajno opredeljenje i jedino mogući odgovor na sve izazove i pretnje nezavisnosti i bezbednosti zemlje u savremenim uslovima. Zbog toga ukupna idejno-politička akcija SKJ u pravcu daljeg razvoja sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite mora još više polaziti od suštinskih i doktrinarnih premisa da radni ljudi i građani i svi samoupravni društveni subjekti budu osnovni nosioci odbrane i zaštite temeljnih društvenih vrednosti, kao njihovo neotuđivo pravo i dužnost.

Polazeći od toga, za Savez komunista i za društvo u celini od strateškog je značaja da se još snažnije i doslednije angažuje na ostvarivanju suštinskih idejno-političkih osnova sistema opštenarodne odbrane i JNA, kao što su njihova integralnost u političkom sistemu i u društvu, njihov jedinstveni i opštejugoslovenski karakter, kao i njihova izrazito odbrambena i samozaštitna funkcija.

Pozicija sistema opštenarodne odbrane, i Armije, kao integralnog dela našeg sistema i društva u celini, sasvim immanentno i logički proizlazi iz pozicije i uloge radnog čoveka i građanina i njegovih asocijacija, kao aktivnog samoupravnog i političkog subjekta u društvu, a time i u sistemu odbrane i sa-

mozaštite. S druge strane, ako je neotuđivo pravo i dužnost radnog čoveka i građanina na odbranu i zaštitu, celokupni sistem opštenarodne odbrane i društvene samozaštite mora imati takvu poziciju i ulogu koje će obezbeđivati da je on sastavni deo i aktivan činilac ukupnih društvenih odnosa i procesa u pravcu uspešnog ostvarivanja funkcije odbrane i zaštite osnovnih vrednosti društva. To je prva od osnovnih pretpostavki daljeg razvoja sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i u okviru njega JNA. Prema tome, polazeći od takve pozicije i uloge sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i u okviru njega JNA, nemaju nikakve idejno-teorijske i političke osnove neke teze, kao što je npr. teza »vojska u kasarne«, da subjekti odbrane i zaštite budu izdvojeni i izolirani, a time i vansistemijski faktor u našem društvu, a sve u ime navodne demokratije.

Međutim, mislim da je suvišno dokazivati i šire elaborirati da te teze po svojoj suštini znače oduzimanje imanentnog i neotuđivog prava čoveka da bude nosilac funkcije odbrane i zaštite, pri čemu je svako otuđenje čoveka od svojih neotuđivih prava po svojoj suštini antidemokratsko i antihumanističko. Isto tako, izdvajanje bilo kojeg društvenog faktora izvan društvenog i političkog sistema, a time i uticaja, umesto njegovog ograničenja, stvara mnogo povoljnije uslove i mogućnosti za eliminisanje društvene i političke kontrole nad njim, za njegovo delovanje izvan sistema kao spoljnog faktora sa pozicije moći i sa potencijalnom tendencijom i mogućnošću da se javi kao faktor iznad društva. To potvrđuje politička istorija mnogih sistema i društava pri čemu je vojni faktor, iako izvan sistema, često imao presudni uticaj na globalne političke procese i odnose. Takođe, to potvrđuje i naše iskustvo iz određenog perioda kada je služba bezbednosti, umesto da bude sastavni deo političkog sistema i u funkciji njegove zaštite, počela da se odvaja od društva i da pokušava da se izrazi kao faktor iznad tog sistema i društva. Prema tome, pomenute teze i pored toga što se zavijaju u demokratske »oblande«, po svojoj suštini su u dubokoj suprotnosti sa samoupravljanjem i demokratijom. Takve teze najbolje pobijaju život i praksa naše armije, koja se od svog nastanka do danas uvek izražavala kao narodna i u stalnoj povezanosti sa osnovnim stremljenjima naroda, najneposrednije povezana sa udruženim radom i uvek

prisutna kada zatreba bilo kakva pomoć i nesebična solidarnost u rešavanju osnovnih životnih interesa radnih ljudi i građana.

Druga osnovna premisa daljeg razvoja sistema opštenarodne odbrane, a posebno Jugoslovenske narodne armije je dalje još doslednije ostvarivanje njenog jedinstvenog i opštejugoslovenskog karaktera. Pri tome, posebno je značajno naglasiti da koncepcija sistema opštenarodne odbrane (i JNA) predstavlja dijalektičko jedinstvo i sintezu razgranatosti i jedinstvenosti odbrambenog samozaštitnog sistema, u kojem se svaki radni čovek i građanin i njegove samoupravne i političke asocijacije izražavaju kao samostalni subjekti i kao deo jedinstvenog sistema odbrane zemlje. Isto tako, jedinstveni karakter tog sistema istovremeno izražava sintezu istorijskih i neposrednih interesa svakog naroda i narodnosti posebno i svih zajedno u okviru jugoslovenske federacije, kao i neposredno prožimanje jedinstvenih radničko-klasnih i nacionalnih interesa. Prema tome, svako atakovanje na jedinstveni i opštejugoslovenski karakter naše armije, izraženo tezama o tzv. nacionalnim armijama, civilnog služenja vojnog roka i tome slično, u svojoj biti je nacionalističko i suprotno istorijskim i jedinstvenim interesima radničke klase i svih naroda i narodnosti Jugoslavije, kao i integralnom karakteru socijalističkog samoupravljanja i odbrane i zaštite kao njegovog sastavnog dela. Time se istovremeno neposredno deluje na slabljenje odbrambene moći i moralno-političke snage Armije. Polazeći od toga, krajnje neprihvatljivo i bez ikakvih idejno-političkih i realnih osnova je poistovećivanje jedinstvenog i opštejugoslovenskog karaktera sistema opštenarodne odbrane i naše armije sa navodnim njihovim unitarističkim, centralističkim ili etatističkim karakterom.

Treća bitna karakteristika borbe Saveza komunista u razvoju opštenarodne odbrane jeste jačanje borbene i moralno-političke snage oružanih snaga, i u tom okviru i JNA, u funkciji uspešnog ostvarivanja naše odbrambene doktrine. Odbrambeni karakter naše armije proizašao je i proizlazi od njenog nastanka i ukupnog posleratnog razvoja; iz karaktera naših društvenih odnosa izraženih u njihovoj socijalističkoj samoupravnoj demokratskoj i humanističkoj suštini; kao i iz naše borbe i politike za nezavisnost, nesvrstanost i mir u svetu. Zalaganje našeg društva za stalno jačanje borbene gotovosti

svojih oružanih snaga neki bez osnova poistovećuju sa militarističkim i agresivnim tendencijama, manipulišući sa opravdanošću postojanja JNA, sa karakterom naoružanja, izvozom oružja, procenom međunarodnih političkih i vojnih prilika i slično. Jasno je da te teze nisu naivne i pacifističke kao što izgledaju, jer u njihovoj suštini i pozadini očigledan je motiv da se bitno umanja i oslabi borbena i odbrambena moć naših oružanih snaga, a time da se ohrabri eventualni agresor. Isto tako, treba naglasiti da se pomenutim neprihvatljivim tezama teži da se stvara privid da Jugoslavija u suštini nije za politiku razoružanja i mira u svetu. Naprotiv, Jugoslavija je uvek i na delu pokazivala svoju čvrstu opredeljenost za razoružanje i mir u svetu, u Evropi i sa svojim susedima, što je uvek bilo praćeno i konkretnim merama u našoj zemlji i u odnosu na naše oružane snage. Međutim, poučeni našim i svetskim iskustvom, uvek smo polazili i polazimo od Titove misli da živimo i radimo kao da nikad neće biti rata, a da se spremamo kao da će sutra biti.

Ukazujući na pomenute neprihvatljive teze, hoću da istaknem da su sve češći i raznovrsni konkretni napadi na naš odbrambeno-samozaštitni sistem i posebno na JNA, koji u suštini znače neposredno atakovanje na fundamentalna idejno-politička i društvena opredeljenja o razvoju sistema odbrane i zaštite, odnosno na osnovne vrednosti društva u celini. Osnovni uzroci eskalacije tih napada su nedovoljna idejna i akciona osposobljenost određenih organizacija i organa Saveza komunista; oportunizam i idejni neutralizam u Savezu komunista; pojave indoktrinacije i manipulacije javnim mišljenjem i radnim ljudima i građanima, sa raznim izmišljenim tezama, kao i nesmetano delovanje određenih snaga sa pozicija koje su tuđe našem sistemu. Očigledna je velika zabrinutost najširih slojeva radnih ljudi i građana u Jugoslaviji, ne samo zbog atakovanja na temelje sistema odbrane i zaštite, već i zbog nepoštovanja elementarnih principa svakog demokratskog društva, principa pravne države, ustavnosti i zakonitosti i sl. Zabrinutost je tim veća jer je očigledno da su raznovrsni napadi na naše osnovne vrednosti, a u tom okviru i na naš sistem odbrane i zaštite, pored ostalog, neposredan izraz suprotstavljanja određenih snaga otvorenim i sve energičnijim procesima u pravcu ekonomske i političke stabilizacije društva, kao i snažnim zahtevima i merama za radikalnije reforme u društveno-ekonomskom i političkom sistemu. Sve to mora da pokrene najšire

članstvo, organizacije i organe Saveza komunista, sve progresivne snage i institucije društva u borbi za dalju afirmaciju i ostvarivanje naših osnovnih opredeljenja sistema odbrane i zaštite, za onemogućavanje svih pojava i snaga koje se direktno ili indirektno suprotstavljaju politici SK i društva u ovoj oblasti, kao i za izvršavanje svih drugih idejnih i političkih zadataka, koje je utvrdila Konferencija Saveza komunista Jugoslavije.

Na kraju, samo bih naznačio neke osnovne pravce aktivnosti članstva Organizacije SKJ u JNA u narednom periodu. Mislim da je osnovni zadatak komunista u JNA, kao i zadatak celog društva, stalno jačanje borbene gotovosti i moralno-političke snage svih pripadnika Armije. S tim u vezi, neophodno je da se još brže ostvaruju procesi naučnog i stručnog usavršavanja svih subjekata i funkcija koji utiču na borbenu gotovost Armije; da se Armija dalje uključuje u stabilizacione napore društva; da se efikasno prevazilaze određene slabosti u sistemu i funkcionisanju opštenarodne odbrane i JNA, kao i da se prevazilaze razni problemi i slabosti u svakodnevnom životu i radu i sl.

Isto tako, u ukupnoj idejno-političkoj akciji Saveza komunista u Armiji i u društvu, posebno je važno angažovanje na izgradnji pozitivne društvene svesti o karakteru i suštini koncepcije sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite i Jugoslovenske narodne armije, a naročito kod mlade generacije i kod svih pripadnika oružanih snaga. U tom kontekstu neophodno je u vaspitno-obrazovnom radu negovati i razvijati svest o jugoslovenskom socijalističkom patriotizmu, slobodarske tradicije svih naroda i narodnosti, borbene i humanističke tradicije iz narodnoslobodilačkog rata i socijalističke revolucije, humanistički i civilizacijski karakter bratstva i jedinstva, ravnopravnosti i zajedništva naših naroda i narodnosti, kao bitnih pretpostavki za ostvarivanje životnih i istorijskih interesa svih naroda i narodnosti i radničke klase u celini.

Duboko sam uveren da će SKJ u celini, a posebno Organizacija SKJ u JNA, još uspešnije ostvarivati svoje radne obaveze i postavljene ciljeve i zadatke, što će doprineti našem bržem izlasku iz krize. Upravo JNA, kao i do sada, mora biti primer odlučne borbe za oživotvorenje temeljnih opredeljenja Saveza komunista Jugoslavije a i društva u celini.

SUMMARY

ATTACKS AGAINST THE YUGOSLAV PEOPLE'S ARMY ARE IN
SUBSTANCE ATTACKS AGAINST THE FUNDAMENTAL ORIENTATION
OF OUR SOCIETY

Starting from the significance of the defence and protection, as the vital and essential interest of the labour class and of all our nations and nationalities, our society has ensured necessary prerequisites for the development of our total national defence system and of the Yugoslav People's Army, in the direction of continuous strengthening of own defence abilities and morale-political power as the fundamental factors deterring an eventual aggressor.

Certain unacceptable theses and increasingly frequent and diverse attacks against our defence-protective system, against the YPA in particular, are in substance direct attacks against our ideological-political and social orientation in the domain of defence and protection, i.e. against the fundamental values of our society in general.

The basic tasks of communists in the YPA, and of our entire society, is to continue with strengthening the combat readiness and morale-political abilities of all members of our Armed Forces. In connection with this is necessary that processes of scientific and expert improvement of all individuals, factors and functions that exert influence on the combat readiness of our Armed forces should be more rapidly realized, that certain weaknesses in our total national defence system and in its functioning as well as different problems and weaknesses in everyday practice and work be efficiently overcome.

RESUME

LES ATTAQUES CONTRE L'ARMEE POPULAIRE YOUGOSLAVE
SONT AU FAIT LES ATTAQUES CONTRE LES OPTIONS
FONDAMENTALES DE LA SOCIETE YOUGOSLAVE

Partant de l'importance de la défense et de la protection nationales qui s'inscrivent dans le contexte des intérêts vitaux de la classe ouvrière et de toutes les nations et nationalités de Yougoslavie, notre société a réuni et assure les conditions indispensables au développement du système de défense populaire généralisée et de l'APY pour augmenter sans cesse les capacités de défense et les forces morales et politiques du pays en tant que facteurs fondamentaux de la dissuasion de l'agresseur éventuel.

Certaines thèses, qui sont inadmissibles, et les attaques concrètes qui se font de plus en plus fréquentes et diversifiées contre notre système de défense et d'autoprotection, et surtout contre l'APY, au fait ne sont autre chose que l'attaque directe contre les options idéo-politiques et sociales fonda-

mentales de la société visant ainsi le développement de son système de défense et de protection, c'est-à-dire ses valeurs fondamentales.

Il est du devoir pressant des communistes de l'APY, ainsi que de la société toute entière, d'oeuvrer en permanence pour développer les capacités de combat et les forces morales et politiques de tous les membres de l'Armée. Dans cette optique, il est indispensable de mener à bien avec plus d'efficacité les processus de perfectionnement scientifique et technique de tous les sujets et fonctions qui influent sur les capacités de combat de l'Armée et de contribuer au dépassement efficace de certaines faiblesses dans le fonctionnement du système de défense populaire généralisée et de l'APY, de même que de faire éliminer les problèmes et les lacunes observés dans la vie et dans le travail de tous les jours.

РЕЗЮМЕ

НАПАДЕНИЯ НА ЮГОСЛАВСКУЮ НАРОДНУЮ АРМИЮ ПО СУТИ ДЕЛА ЯВЛЯЮТСЯ НАПАДЕНИЯМИ НА ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ НАШЕГО ОБЩЕСТВА

Исходя из значения обороны и защиты, как жизненного и основного интереса рабочего класса и всех наций и народностей, наше общество обеспечивало и обеспечивает необходимые предпосылки для развития системы всенародной обороны и ЮНА в направлении постоянного укрепления оборонительной мощи и морально-политической силы общества, как существенных факторов отращения возможного агрессора.

Некоторые неприемлимые тезисы и все более частые и разнообразные конкретные нападения на нашу оборонительно-самозащитную систему, в частности на ЮНА, по сути дела означают непосредственные атаки на фундаментальные идейно-политические и общественные положения о развитии системы обороны и защиты, т. е. на основные ценности общества в целом.

Главной задачей комунистов в ЮНА, а также и задачей всего общества, является постоянное повышение боеготовности и укрепление морально-политической силы всего личного состава Армии. В связи с тем необходимо еще быстрее осуществлять процессы научного и специального совершенствования всех субъектов и функций, влияющих на боеготовность Армии; действительно преодолевать некоторые недостатки в системе и функционировании всенародной обороны и ЮНА, а также преодолевать и различные проблемы и недостатки в повседневной жизни и работе.